

Bærekraft – Virkemidler - Kunstgress

Stein Cato Røsnæs, seniorrådgiver idrett
Trøndelag 7. oktober 2021

Vi er i det «grønne skiftet» - Ett paradigmeskifte

- Fellesnemnda 03.05.2018:
FNs bærekraftsmål skal legges til grunn for samfunnsutviklingen i Viken
- Fylkestinget 12.12.2019:
FNs 17 bærekraftsmål legges som ramme og premiss for regional planstrategi.
- Fylkesrådet, politisk plattform
«Fylkesrådet vil bygge sin politikk og prioriteringer på FNs bærekraftsmål og planetens tålegrenser»

Helhetlig virkemiddelbruk, for å nå målene

FNs BÆREKRAFTSMÅL

Viken FK har vedtatt at FNs 17 bærekraftsmål skal ligge til grunn for samfunnsutviklingen, **kort sagt i "alt" Viken FK gjør.**

Spillemidler til bygging av idrettsanlegg er det største enkeltstående virkemiddelet Viken har og søknader om spillemidler bør i sterkere grad vurderes og prioriteres mer oppimot bærekrafts målene og sees i en helhetlig virkemiddelbruk-kontekst, der *sosial, økonomisk og miljømessig bærekraft* vektlegges.

Statlige bestemmelser gir begrensninger – Men: Viken prioriterer

Hva betyr «Helhetlig virkemiddelbruk»

Fylkesrådet vedtok den 26.11.2020, i sak om prioriteringer av spillemidler:

«Det settes i gang et tverrfaglig arbeid med sikte på nye kriterier for 2022, som tar opp i seg føringer fra Regional planstrategi, pågående arbeid med regionale planer, helhetlig virkemiddelbruk og FN17. ....»

Identisk med utviklingen i Trøndelag

Oslo Bislett Games blir verdens mest bærekraftige friidrettsstevne

21.3.2017 09:35:58 CET | Kultur- og idrettsbygg Oslo KF

Bislett Alliansen og miljøstiftelsen ZERO har inngått et strategisk samarbeid rundt Norges største internasjonale idrettsarrangement, Oslo Bislett Games. Kultur- og idrettsbygg oslo KF har i samarbeid med aktørene blitt enige om å gjennomføre en rekke tiltak for å gjøre Bislett stadion mer miljøvennlig.

Noen dilemma

- Fluor i skismøring – Idretten har tatt grep
- Kunstgressbaner, tungmetall og mikroplast
- Bly i ammunisjon
- Avfallshåndtering
- Snøfattige vintre
- Landskapsvern
- Transport, avstander og kollektivtransport
- Økt ferdsel i naturen

Norges Friidrettsforbund er blitt Miljøfyrtårn-sertifisert

Norges Friidrettsforbund ble forrige uke Miljøfyrtårn-sertifisert, og er dermed det eneste særforbundet

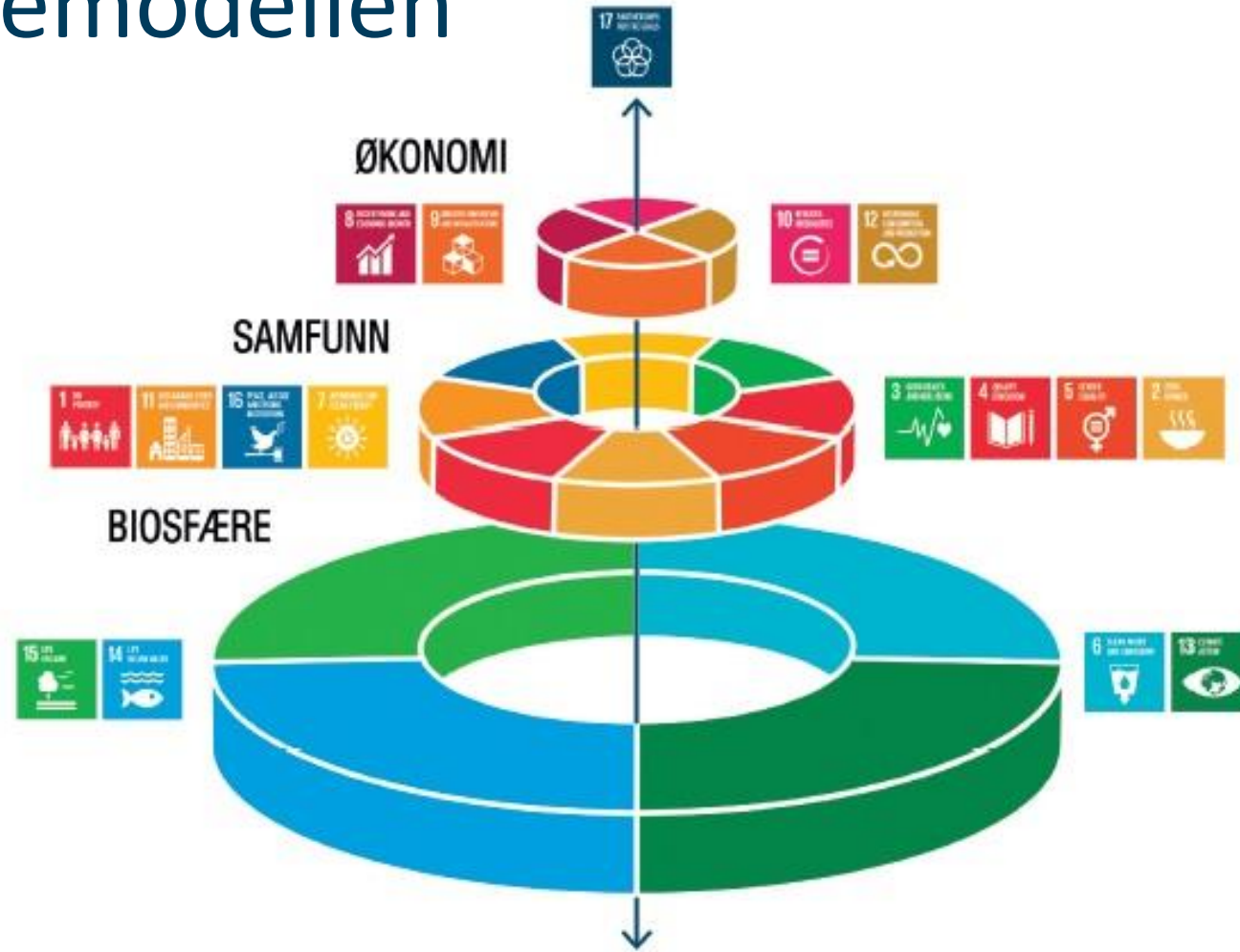
Hva betyr det i praksis ?

- Kreve f eks Miljøfyrtårnsertifisering for større anlegg
- «Gjenbruk» Prioritere søknader om ombygning av eksisterende bygg, til fasiliteter for fysisk aktivitet.
- Kreve behovsvurdering – Var tidligere ett krav for å søke

Oslo Economics «Spillemiddelordningen - En ren kø ordning»

Sjekkliste – Bærekrafts sjekk – involvere kommunene

Bryllupskakemodellen

Kunstgressbaner; Hva skjer internasjonalt

- Gummigranulat, plastholdig løst innfyll brukt på kunstgressbaner, faller inn under ECHAs* definisjon av mikroplast og er et av bruksområdene der restriksjoner vurderes.
- Restriksjonsforslaget er vurdert i ECHAs to vitenskapelige komiteer (RAC/SEAC) etter at de har vært på offentlig høring i hhv 2019/20.

–Komiteen for risikovurdering (RAC) har tidligere offentliggjort at de anbefaler et forbud, med en overgangsperiode på seks år.

–Komiteen for sosioøkonomiske analyser (SEAC) konkluderte tilsvarende i desember 2020.

Hva skjer internasjonalt (Kilde: echa.europa.eu)

- Bjorn Hansen, ECHA's Executive Director says: "We need to protect our environment from microplastic pollution, and this restriction proposal is the most comprehensive of its kind in the world. We have now concluded our scientific and technical assessment and given our recommendations on how to best address the risks. This will contribute to decision making in the European Commission and the aims of the EU's Plastics Strategy."
  - "... ban microplastics in products such as cosmetics, detergents, fertilisers and could lead to a ban of its use as soft infill on artificial turf sports pitches."
- ECHA har sendt sin endelige anbefaling til EU-kommisjonen.
- Det endelige vedtaket er ventet i EU høst 2021/Siste 17 desember.
- Underliggende er EU sin plaststrategi
  - Redusere plastavfall med 35% innen 2035
  - Restriksjoner på **produkter** som danner mikroplast (<0.5mm), kunstgressbaner, klær, kosmetikk mm. (Noen arbeider for at fotballen skal få unntak)

Gøteborg stad

KG
2021

Konstgräsplaner har identifierats som den näst största kvantifierbara källan till utsläpp av mikroplast i Sverige (Magnusson m.fl. 2016).

Beslut:

- Nya konstgräsplaner anläggs utan infill av gummigranulat.
- Från 2021 ska föreningar uppvisa en plan för att motverka spridning av mikroplast för att få bidrag. Från 2024 ges inte bidrag till planer med gummigranulat

Hva skjer nasjonalt: Forskrift om endring i forskrift om begrensnig av forurensning

- Nytt kapittel 23A i forurensningsforskriften: Utforming og drift av idrettsbaner der det brukes **plastholdig løst fyllmateriale**
  - Med plastholdig løst fyllmateriale menes faste partikler i kornet eller revet form, som ikke løses opp i vann, som inneholder syntetisk materiale med innhold av **polymerer**.
  - Med den ansvarlige menes den som er ansvarlig etter forurensningsloven § 7, herunder den som eier og den som er ansvarlig for drift og vedlikehold av idrettsbane. Forurensere betaler.

NB Substitusjonsplikten

Hva skjer i Viken?

Viken – Fellesnemnda

I påvente av ny forskrift om kunstgressbaner og ..., videreføres de tidligere fylkenes politikk for bruk av spillemidler til kunstgressbaner. Politikken er gjeldende innenfor det tidligere fylkesgrensene. Fellesnemnda setter som mål at Viken fylkeskommune reduserer bruken av granulattypen SBR (gummi) og EPDM ned til et absolutt minimum.

Østfold fylkeskommune - Fylkestingsvedtak

«Østfold fylkeskommune setter seg som hovedmål å redusere bruken av granulattypene SBR (gummi) og EPDM ned til et absolutt minimum. Disse granulattypene fases ut, og søknader hvor det legges opp til bruk av SBR og EPDM imøtekommes som hovedregel ikke fra og med 2019.»

Fra Samarbeidsplattformen - Viken fylkeskommune

«Jobbe imot alle typer forurensning i Viken som ... Gummigranulat fra kunstgressbaner ...»

«Sammen med idretten, arbeide for at kunstgressbaner skal være fri for gummikuler, plast og kjemikalier som er skadelig for helse og miljø.»

Takk for meg!

Stein Cato Røsnæs

steinro@viken.no

478 24 811